

men det skal afløses ved frivillige Dverenskømfester, og ved frivillig Dverenskømfest forstaaer man, at Godseierne skulle have frie Hænder til naar, og ved Salg til hvevfomhølfst, at skaffe sig den størst mulige Indtægt af dette Gøds. Nu er jo Bondebefølfningen i den Stilling, det er vitterligt nok, at vil den have Levevet, vil den have Erhverv i Landet, saa kan den kun faae det ved Brugen af denne Jord; men vil den vedblive at have Brugen af denne Jord, saa maa den, hvor dens faakaldte Frivillighed skal gøres gjældende, ikke frivillig, men tvungen, finde sig i, at give Alt, hvad den vedkommende Jorddrot maa finde paa at forlange for det vedkommende Sted, for at faae det til Eiendom, og om en saadan Frivillighed kan jeg ikke erkjende, at man er berettiget til at bruge Ordet Frivillighed; jeg kan ikke erkjende, at det er nogen Frivillighed, hvor man siger til en Mand i en Bølfærdsfag for ham: enten skal Du give Alt, hvad din Modpart vil have, eller Du skal for dine Børn opgive ethvert Gode, som Du selv har havt, ifølge det Forhold, Du har staaet i. En æret Taler har stødt sig over, at der var talt om et „Trællemærke“, som Fæstevæsenet skulde paalægge. Jeg kan ikke indsee, hvorledes han kan støde sig derover, thi det er jo en factisk Kjendsgjerning. Der er ikke et Fæstebrev i hele Landet, i det Mindste vil jeg tvivle om, at Nogen kan vise mig et Fæstebrev i hele Landet hvori ikke vedkommende Fæster med sin Haands Underfkrift har maattet forpligte sig til, at ville være vedkommende Jorddrot hørig og lydlig, ja Forvalteren og hvilkensfomhølfst Anden, endog Algerdyrkningfslærlinge, som vedkommende Godseier maatte sende til ham, skal han vise sin Hørighed og Lydighed imod. Lovgivningen befaler enhver Fæster at vise Ærbødfighed og Agtelse mod sin Jorddrot, selv om denne Jorddrot maatte egne sig meget lidet til at nyde Agtelse. Jeg vil nok spørge, om det ikke kan kaldes et Trællemærke paa denne hele Befølfning? Ja, stod der i disse Fæstebreve, at det samme skulde ogsaa gjælde for Godseierne, at de skulle vise Ærbødfighed og Agtelse mod Fæsterne, saa kunde man sige, at de være lige, men noget saadant tales der slet ikke om; jeg paaftaaer altsaa, at der endnu i vort Fæ-

stevæfen ligger noget, man kan kalde et „Trællemærke“. Men, siger man, fik vi en Evangflov, saa kunde de heller ikke kaldes frivillige, de Dverenskømfester, der da kom iftand. Jeg troer, at man deri feiler; den lovgivende Magt her i Landet har udtalt sin Mening i faa Høfseende ved de iffor udgivne Høveriløve, hvori der jo laae en Evang for vedkommende Godseier til at lade sit Høveri afløse, naar han ikke frivillig vilde gjøre det. I samme Lov staaer der, at frivillig Dverenskømfest skal først prøves, og de Føreninger, der derefter komme iftand, kalder den lovgivende Magt „frivillige Dverenskømfester“. Deri er altsaa bevist, at jeg idetmindste ikke staaer i Strid med den lovgivende Magt her i Landet, naar jeg siger, at frivillige Dverenskømfester meget vel lade sig oprette, ifføndt der staaer en Evangflov i Baggrunden (Esfcherning: Eiendeløven!). Ligeftaaen kan jeg, som den ærede Rigsdagsmand nævner, tale om Eiendeløven af 1810, hvor det samme er Tilfældet. Jeg kommer nu til at tale noget om hvad vi have hørt igaar og idag af Indenrigsministeren. Han erklærede igaar paa Regjeringens Begne aldeles bestemt, at den for Diebliffet ikke vilde gaae ind paa nogen Evangflov. Det var mig overmaade glædeligt, at vi fik Indenrigsministeren til at give en faa bestemt Udtalelse, thi vi have nu næsten i 3 Aar, — der manglede igaar kun 1 Maaned i, at det var 3 Aar — i denne Sag leget Blindebuk med Ministeriet. Jeg kan ikke undlade at komme tilbage til den 22de November 1848, netop fordi det træffer sig faaledes, at de to ærede Miniftrere, der have talt, have viist, at de ikke rigtigt vide, hvad der skete dengang; den ene af dem kjendte lidt meer til det end den anden; men de kjendte det ikke rigtigt nogen af dem. Det har nu virkelig undret mig at høre, at den nærværende Indenrigsminister ikke, da han overtog den Portefeuille, hvorunder nærværende Sag nærmest førter, har fat sig bedre ind i, hvorledes Sagen stod og hvad der er pafferet i Sagen, idetmindste siden 1848; men det viser sig, at han aldeles ikke har gjort det, men har, ved at see en enfelt Uttring i en RigsdagsEidende fra hans ærede Formand, troet at have Tilstræffelig, for der-